

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adnak vissza.</p>	<p>PRINCIPÁLIS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, CIVVÉD.</p>	<p>Nyitlertéri cikkeket soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak</p>
---	--	--	---	---

Utazó miniszterek.

A „jog, törvény és igazság” kormányának szakminiszterei eddigi tevékenységük után itélve egy új, nagyon dicséretes és megtisztelő jelzőre „a munka miniszterei” jelzőre aspirálnak, melyet a kényelmes piros bársony fotelokban ülve nem lehet megszerezni, sőt gyakran még a miniszteri búrok, karszékeiben sem, hanem csak a pezsgő élet harcmezéjén, ahol bizony némely kényelemről le kell mondani.

Elmultak azok az idők, amikor a miniszterség nem volt egyéb nagyuri méltóságnál, amikor a miniszterek tevékenysége abból állott, hogy a referenseik által előkészített aktákat és ezeknek is csak a legfontosabbjait, aláírták, vagy amikor némely miniszter oly ügyesen csoportosította a semmittevést, hogy az lázas tevékenységnek látszott.

Ehelyett ma azt olvassuk, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a bereg-, ung- és máramarosvármegyei havasokat járja be gyalog és lóháton, hogy a ruthének helyzetének javítására kezdeményezett nagyszabású akciója mikénti fejlődéséről a helyszínen szerezzen meggyőződést; nem félve az utazás és lovaglás fáradalmaitól, a szuró nap hevétől, esetleges zaportól és havasi szelektől, nyolcz napot tölt a havasokon, szabad ég alatt és közvetve érintkezik a néppel, hogy így megismerje annak ügyét-baját, szük-

ségletét és kívánságait, hogy annál sikeresebben működhesék a szegény ruthén nép helyzetének javításán.

Olvassuk továbbá, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a felvidéki megyékbe utazott; meglátogatja ott a részben már régen fennálló, részben újabb időben keletkezett szövő- és egyéb ipari telepeket, hogy a szakember szemével körülnézve, önmaga alkothasson ítéletet magának arról, hol kell a kormány hathatós segítségével támogatólag közbelépni, mely iparág erősödött meg annyira, hogy a maga lábán is megállhat és mely új iparágaknak a megteremtésére vannak meg a szükséges előfeltételek.

Évszázadok hosszú sora óta hozzászoktunk mi ahhoz, hogy a székelység mely oly távol esett onnét, hol az ország sorsát intézik, a központi kormányzat tevékenységének csak a terheit hordja abban a mérvben, mint az ország többi vidékeinek lakossága, míg a házson élvezetéből nekünk csak néha-néha és csak újabb időben jutott egy-egy morzsányi rész.

Pedig megérdemelné e nép, mely a hazafiságnak mindig erős védőbástyája volt, hogy neki is juttassanak egy kis támogatást a kormány részéről, nem alamszna alakjában, hanem olyformán, hogy a „munka miniszterei” segítsenek teret nyitni a „munka népének”, teret, a melyen e nép egyetlen tőkét, gazdagságát: a két keze munkáját érvényesíthesse, apró pénzre felválthassa,

nehogy kényszerítve legyen a jövőben is úgy mint eddig, idegen országba menni, hogy e célját elérje és a haza veszteségére gyakran bizony ott is rekedni.

Jöjjenek el hozzánk is a miniszter urak! Nézzék meg a mi országainkat; Csik, Háromszék, Udvarhely, és Maros-Tordavármegyéket, győződjének meg a saját szemekkel arról, hogy a természet megáldotta e vidéket mindazzal, ami ipar teremtésére alkalmas; erdeink, hegységeink, vizeink kincseket rejtegetnek kebleikben csak némi támogatásra, a szakkörök éleslátására és tőkére van szükség, hogy e kincsek mint egy varázs szóra feltámadjanak és holdogítsák első sorban a vidéket, de másodsorban az egész országot.

Szándékosan utoljára hagytuk a főfaktort, mely e kincsek napfényre hozásához elengedhetetlenül szükséges: a munkás kezeket! Itt vannak százával, ezrével azok a szorgalmas, ügyes, szelény munkás kezek, melyek ma külföldre vándorolni kénytelenek, csak alkalmat kell nekik adni, hogy kereset-hez jussanak és maradnak mindannyian csekély bérért sőt visszajönnek még azok is, akik már régen kivándoroltak!

Csik, Háromszék, Udvarhely és Marostordavármegyék főispánjaihoz intézzük e szózatunkat: Figyelmeztessék a földmivelésügyi és a kereskedelemügyi minisztereket, a „munka minisztereit”, hogy szép és hálás feladat vár rájuk az ország e határszélein, jöjje-

nek le hozzánk, tekintsenek körül, nézzék meg, mit végeztünk eddig segély nélkül és támogassanak bennünket abban az igyekezetünkben, hogy a meglévőt megtarthassuk, kiterjesszük és új iparágakat teremthessünk meg saját jóvöltünkra, az ország előnyére, a megteremtők dicsőségére.

Jöjjenek hozzánk; a „székely kapuk” tárva vannak előttük, „bévül benne a békesség!”

Székely.

— A közös kiadások és a delegációk. A delegációk idején üléseire már formálódni kezdenek ama követelések, amikkel a közös kormány a parlamentek küldöttjei előtt meg fog jelelni. A múlt évben utólag megszavazott harmincz milliónak részlettörlesztésén kívül az idén még új költségek megaszavazását fogja kérni a közös hadügyminiszter és pedig az ezredék szaporítása, a legénység ellátásának javítása és a tisztí fizetések emelése címén. Ezek közül a katonatisztek fizetése fölemelésének tervezete már annyira készen van, hogy abból meg lehet állapítani, hogy körülbelül mennyi lesz ezen a címen a hadügyminiszter tulkövetése. A tervezet szerint fizetésjavításban a katonatisztek ezredes-től lefelé s a megfelelő rangosztálybeli katonák felkészek hadbírák, orvosok és katonai tisztviselők részesülnek, ezerszázalékot kapna a hadnagy 600 frt helyett 840 frtot, a főhadnagy 720 frt helyett 1020 frtot, a másodosztály ezredes 900 frt helyett 1200 frtot, az első osztály ezredes 1200 frt helyett 1500 frtot, az őrnagy 1680 frt helyett 2100 frtot, az alezredes 2100 forint helyett 2500 illetőleg 3000 frtot, az ezredes 3000 ezer frt helyett 3600 frtot. A tisztí fizetések ilyen emelése a költségekben 6.142.240 frt állandó emelést tesz szükségessé.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Egy kis rajz Előpatakról.

Az előpataki gyógyvizet iránt örökké haláliszek, mert engem is — mint sok ezreket — meggyógyított s ép ez az oka annak, hogy az előpataki viszonyokat rég óta szorgalmasan tanulmányozom s észleleteimet másokkal is közölni szoktam, a mit most annyival szivesebben teszek, mert Előpatak, ez a németországi Pyrmon, vagy csehországi Franzensbad megérdemli, hogy azok is, a kik még Előpatakot nem ismerik, egy kissé megismerjék.

Előpataknak a története mostantól visszamenőleg 15 éven belül a következő hű képet adja.

A Károly-fürdő vagy is uszoda, továbbá a Lobogó ásványvíz fürdők régebben közönséges fenyődeszkából voltak a legprimitívebb alakban összeállítva, melyek ma már modern medencékben állanak a betegek rendelkezésére.

A melegfürdők gőzkazán segítségével állítatnak elő az egészen új és kényelmes porcellán meg fakadákba, melyeket az előtt üstökbe melegítve és csébrekkel hordva készítették meg.

Az ásványvizek kihasználása s az üvegek töltése az Oelhoffer-féle vízmelőgépek segítségével történik.

Van Előpataknak az édes vízre berendezett olyan vízvezeték, milyen ritkán található, melyből az édes vizet az erdei kristálytisza forrásból kapjuk.

Az országot, mely régebben a fürdő telepen a sétány mellett vonult keresztül s a hol természetesen szénás szekerekkel jártak, s a hol mindenféle állatot mint rendes közlekedési utvonalon hajtottak s így a tisztátalanságnak esomó pontja volt, nagy költséggel ma már nyugatra az erdő alá van áthelyezve

A felső és az alsó park kellemesen érinti a vendégeket s különösen az alsó nagy park, mely egy mocsaras és slüpedékes völgyből nagy költséggel emelkedett ki, úgy szólva a földszere Előpataknak.

A fürdő között folyó-patak szilárd boltzata és a tágas meder oldalainak masszív és gyönyörű kivitelben látható kőfalazata, melyet az előtt deszka alkotmány helyettesített, fényes tanujele annak, hogy a nagy költség nem jött azámitásba, midőn ezzel is a fürdőtelep és a vendégek érdeke biztosított.

Van Előpataknak az erdőben egy szép csolnakázó tava, s a hol eddig a fenyvesnek méghire-helyesem volt, ma már mintegy 130.000 drb. fényő illatát élvezhetjük, nemcsak az erdei sétányokon, hanem az egész fürdőtelepen.

A borvíz-raktár és kezelőségi helyiségek mind megannyi költséges létesítmények, melyek a fürdőbirtokosság életre valóságát igazolják.

Az utóbbi 15 éven belül szebbnél szebb villák és épületek emeltettek.

A villák között látjuk a dr. Ottobán, Gertner, Goldstein és Reich féle nyaralókat. A megelőző időkből pedig a Bogdán, Gidófalvi, Gr. Nemes, Gr. Eszterházy, dr. Székely, Gr. Böldiné, Neurihrer, Orgidán, Prunkul stb. stb. féle terjedelmes lakházakat, mind diszei

Előpataknak, s a melyek körülbelül 300—400 lakószobával rendelkeznek.

Az Előpataki ásványvizek e 15 éven belül valamennyi tudós társasággal s így ugyyszólva egész Európával meglettek ismeretve s a párisi, bécsi, brüsseli, budapest, triestzi s több nagyobb kiállításokon e vizek ki lettek tüntetve, mint olyanok, melyek egész Európában a legelső — vasas — égvényes vizek közé tartoznak.

A magyar tudós orvos-tanárok ma már annyira megismertették Előpatakot, hogy reklam nélkül tudul ide Magyarországra minden vármegyéjének apraja-nagyja, kik között természetesen elüljárnak a székes főváros intelligens elemei, s a kik között romániai, szerbiai, bulgáriai vendégekkel is szép számmal találkozunk, s midőn azt mondjuk, hogy a fürdő-vendégeknek majdnem fele külföldi, nyilvánvaló hogy Előpatak ma már internacionális fürdő jellegével bír.

Jelenleg esős időben 2 zongora terem, olvasó és bálterem, továbbá a tágas fődűt, sétány áll az üdülők rendelkezésére.

Szép napokon ez erdők telve vannak, a honnan gyönyörű kilátás nyílik be Brassóig és el a fogarasi havasokig s látni s gyönyörködni lehet a Bucsecs most is hóval borított panorámáján, — melynek a romániai lejtőjén díszel a román király nyaralója, Sinaja.

Van itten 5 jeles vendéglő és 2 cukrászda.

A sétaterek annyira rendezettek, hogy nagy esőzések után is akadálytalanul lehet sétálni, — melynek valamint a fürdőknek és lak-

házaknak tisztasága ellen panaszra ok nem lehet. Jövöre azonban okvetlenül több porcellán fürdőkádra van szükség, mert a jelenlegi szám elégtelen.

Az ivó kura a külföld fürdőinek mintája szerint használtatik, s a vizet úgy hideg mint melegített állapotban a kútnál szolgálják ki.

Kellemes szórakozást találhatni a tennispályán, a csejlovészet helyén és az érdekes tombola játéokban.

Megemlítésre méltó azon szép állat, növény és rovargyűjtemény, mely az itteni fényképész dicséretre méltó buzgalmanak köszönhető, s a mely muzeum igazán érdemes a megtekintésre. E muzeum különben a fényképész privát tulajdonát képezi.

A mig az erdélyi fürdők az idén gyóren voltak látogatva, addig Előpatak jelenleg is zsufolva van s e nyáron Kaffkáné Hegyesi Mari madonna alakjában és isteni játékában is gyönyörködhetünk.

A zenét Balogh Jancsi kolozsvári híres zenekara szolgáltatja.

Ezek azok a nevezetesebb megjegyezni valók, melyekből rajzomat úgy nagyjában összeállíthatónak véltem, de az tény, hogy Előpatakot látni kell, mert leírni egészben nem lehet, látni kell azt az Előpatakot, mely ma már az európai híres fürdők sorába emelkedett s ebben tagadhatlanul nagy része van a jelenlegi igazgatónak, annak a fáradhatlan fürge kis embernek, a ki a magyar balneologusok elsőbbségei közé tartozik.

— Katonai növendékek a realiskolákban és főtanodákban. Ugy a magyar, mint az osztrák vallás- és közoktatásiügyi miniszter saját hatáskörében közzétette a következőt, melyben kijelenti, hogy — a menüire ezt az iskolatörvények lehetővé teszik — káosz megkönynyíteni azon katonai növendékek vizsgálatát, kik a katonaiskolából realis oldárra vagy középiskolába akarnak átlépni. Megkönnyítetük továbbá az átlépés a katonai főreáliskolából a technikaiakra vagy főreáliskolákba.

Még mindig a régi.

Tisztelt szerkesztő barátom!

Bécses lapodnak ez évi 30-ik száma élen „Még mindig a régi” czimvel egy cikk jelent meg, melynek éle leginkább a közvagyonot képező erdőknek állami kezelés és felügyelet alá helyezése ellen irányul.

Miután az ócsárolt állami kezelésnek én is egy szerény eszköze valék, helyem valónak tartom a kérdéshez néhány szót szólani s remélem lesz szives bécses lapodban az „audiatore altera pars” elvével fogva helyet engedni.

Hát tekintünk kissé vissza a szigorubb állami felügyelet történetéhez.

Emlékezhetsz, — mert hiszen férfi korodban talált — hogy simábban törvényjavaslat le nem tárgyalatott, mint az 1879-ik évi XXXI t. cz. biztos jelöltek, hogy a törvényhozási tagjai közöttük az általunk küldött is — megvoltak győződve annak szükségességéről, hogy az erdők pusztításának és esetleg végleges megsemmisülésének útját kell állítani.

Már pedig gondolom sem te, sem a cikk írója nem fogja tagadni, hogy azok a tisztelt urak kiket közönségesen honatyáknak czimezzünk, valamiképp csak szoktak gondolkodni.

Szükséges volt útját állani, mert hogy nagyobb példákra ne hivatkozzam csak a Tatrosig vagy Békás Domukig légy szives offradni s fogadni mernék, hogy mindjárt gondolkodni kezdesz, hogy vajon mi lehet az oka hogy az egész völgy csupa porond.

Az onnan van, mert már túl haladtunk azon a mértéken, a hol az erdőt más mivelési ág javára ki kell szorítani, s a hógéken lehulló zápor nem tehet róla, hogy nincs gyökér vagy moha a miben megakadlyon, hát szalad a hegy oldalon lefelé, próbál ugyan a kövekben megkapaszkodni, de ismét nem tehet róla hogy azok nem bírják megtartani, hát együtt gurulnak lefelé s szépen az egyik megtelepedik Fejér István urannak Gyimesi kaszálóján. — Ekképpen az történik, hogy fent is kő — mert marad ott még elég, alant is kő, az az hogy sem fent sem alant nem terem semmi.

Azok a fenttisztelt honatyák akkor a mikor az idézett törvény cikket alkották bizonyosan úgy gondolkodtak s a vármegye törvényhatóságának 240 tagja közül is bizonyosan legalább 240 úgy fog gondolkodni, hogy bizony ez így nem jól van, hanem mégis csak jobb lenne, ha az az esővíz lasabban folyna le s a porond szállítás helyett Fejér István uram kaszálójának öntözésével foglalkoznék.

A meredek hegyoldalon erdőnek van helye barátom.

Horváth Sándor főerdő tanácsos ur sem tehet róla hogy kénytelen így gondolkodni, pedig ő csak azt akarja, hogy ez így legyen!

S hogy ennek elérése céljából kénytelen olyan szabályokat alkalmazni, melyeket bár gondolkozzó fők eszeltek ki, még sem tudták kislátni hogy mindenki gustusának meg feleljenek, lehet emberi gyengeség, de mindaddig míg a kecske jól nem lakik, a káposzta épen nem marad, mégis talán inkább előre látás, a mely miatt kár olyan nagy doronggal neki rontani a Horváth ur gustusának.

Aztán az a fa is csak ér valamit. Emlékezzünk csak vissza éppen Szent-Péter egyházmegye arra a kívánságára hogy engedje meg a kormány az erdőnek — akár csak elégetés útján is — legelővé való átváltoztatását, mert hiszen az minterről amugy is hozzáférhetlen és nem értékesíthető.

Nem értékesíthető-e hát?

S hogy egy része értékesített, a többi része pedig értéket képvisel és fog értékesített, abban ughiszem egy kis része csak van az állami kezelésnek is.

Én szivesen meg engedem és tudom, hogy az erdő által képezett televénydus talajon egy-

ideig jó fü terem, de a végén mégis csak úgy járunk vele mint a Menasági asszony... hogy három napig kereste a rendet, melyet az ura egy hétig kaszált s akkor is csak három szál hársnyálbat talált.

Már pedig az erdőknek derűre borura való kihasználása ide vezet s ezt csak a ki hátul jön tegye be az ajtót” elvének vallása mellett akarhatja valaki.

Abban igazat adok ezikkiró urak ha ugyan azt akarta mondani azzal, hogy „Ha Csikvármegyének 10 ezer hold erdeje egyszerre adatik el, tegyük fel 150 ezer forintért stb”, hogy a teljesen kinőtt olyan erdőt, melynek gyarapodására már nincsen kilátás, ki kell használni s nyomban annak felújításáról gondoskodni kell. Ekként a pénz is s az erdő talaja is az új erdő növéseével kamatozik.

De csakis az olyan erdőt, mert azzal, a mely még az egyesfák méreteiben és összes fatömegében gyarapodhatik, ilyen sommáson elbánni nem lehet, mert az ilyen erdő még azon esetben is, ha a fáinak állandók volnának, — a mely eset ez idő szerint nem áll, — nemesak fatömeg gyarapodása által megtermi azt a kamatot a mit a belőle kapott tőke hozna hanem értékben fokozottan gyarapodik, azon egyszerű okból, hogy a fakereskedő sokkal szivesebben ad, tegyük fel egy 50 cm. vastag fának köbméteréért 2 frtot mint egy 30 cm. vastagból ugyanazon mennyiségért 1 frt 20 krt. Tehát az erdő tud kamatos kamatozni is.

De már azt az állítást, hogy a 16 év alatt befolyt évi 9000 frt nyomtalanul oda lett — nem nézett bele a havasi javak számadásába — különösképp talánám ha meg nem volnék győződve, hogy ezikkiró ur maga sem gondolta meg mit állít.

No akkor igazán elkelne még eszontosabb állami gyámkodás, ha Csikvármegye törvényhatósága kezén évi potom 9000 frtnyi összeg csak amugy „nyomtalanul” oda lenne.

Szerencsére a dolog nem úgy áll!

Hanem hogy áll, arról majd csak tudni fog a mi széleslátu alispánunk porogtatás nélkül is felvilágosítást és számot adni.

A mi az 1869-től 1883-ig terjedő használat körültekintő és ovatos voltál illeti nem bírálgatom, mert hiszen éppen annak a ciklusnak a végén mentek a vármegyéhez olyan feljelentések, mintha a tőkék olvasatlanul szállítottak volna ki: az ovatosság mértékét megállapítani természetesen nem lehetett, de hát vagy az előtt vagy az alatt oly nagyon ovatos nem lehetett, ha 52 ezer holdból csak 10 ezer maradt, mert ez a Horváth főerdőtanácsos ur gustusa szerint csak 20 évre elegendő.

Igaz hogy egyszerre eszközölt eladás esetén az a 150 ezer forint egy tőkét képviselt volna, mely 5%-al kamatoztatva, mert ilyen nagy összeget többel nem is lehet, — évenként 7500 frtot jövedelmez, de azt nem tették számba venni, hogy a visszaahajtott ovatos és körültekintő kezelés idejében, a mikor ezikkiró ur az erdőt egyszerre eladta volna, a fának köbmétere 66—72 kr volt, kevéssel azután pedig 1 frtól 1 frt 40 krra emelkedett, a miben ismét az állami kezelésnek is van egy kis része, nem is említve az ugyan kivételképpen, de mégis csak előfordult eseteket a mikor 1 frt 80 kr — 2 frtra is felment, és csak azon esetekben maradt 96 kron a melyekben az 1869—1883. évi időszak alatt lekötötték az erdők azért hogy a vármegye fűrészeit évi 20—30 frtért értékesíteni lehessen.

Tessék már most összehasonlítani az eredményt!

Vajlon nem volt-e helyesebb egy kissé várni a holnapi Tuzokra?

Azt mondja ezikkiró ur, hogy az állami kezelés alatt még szűkösebb, még parcellázottabb volt a használat s — egy füst alatt — ma még sincs számba vehető erdő s hogy az erdők kizsújtattak. Édes Istenem! Hát ha bővebben osztogatják ma talán több volna? Hiszen az természeti törvény, hogy a gyertyavilágon, no meg a kertlyukon kívül minden annál kissébb lesz, minél nagyobbat elvesznek belőle.

Külömben vigasztalódjék cikk író ur! Azok az erdők nem pusztultak ki oly rettenetesen, hanem helyettük újak keletkeztek s még szebbek keletkeztek volna, ha az államerdészet Horváth főerdőtanácsos ur gustusa szerint a kellő eszközökkel rendelkezhetett volna.

Mert nem lehet ám vetés nélkül aratni! Attól sem kell tartani, hogy már most 84 évig várni kell, csakhogy mi tőrés-tagadás, az erdőnek megvan az a rusz természete, hogy nem hajlandó s nem képes egy elmékedéstől a másikig 150 ezer forintos kapitalist kiadni. Tessék csak Horváth urnak — nem ugyan mindenkivel egyező s némely esetekben kényelmetlenséget okozó gustusát követni, — mert ő azt akarja, hogy örök időkre ne csak erdő maradjon a mi egyébként nem való, hanem hogy állandóan jövedelmezzen is, s akkor az állami gyámkodást különösen az utánunk következő nemzedék nem fogja oly sötét szemüvegen át nézni.

A mi pedig a pénz és erdő kamatozása közti különbséget illeti, bátorodom megjegyezni, hogy az ember gyarló s hogynye nyulna a könnyebben mozgatható kapitáléhoz, mikor a kevesebb mozgatható s ennyire közel lábbal tud akar adni.

Hát azért mi kamatozik?

No meg az erdővel nem is illan egyik másik bankár ur szelb hazába, hanem itt valahogy szükösön elődezőlünk belőle s a mellett Széll Kálmán meg Darányi ó kegyelmességeiknek mégis csak fog akadni egy kis ideje Rátpótra vagy oda eljutni, a hol magán ügyeiket is elintézhetik.

Imre Dénes.

T A N Ü G Y.

A gyermekvédő kongresszus előmunkálatainak állapota 1899. aug. hó 1-én.

A nemzetközi gyermekvédő kongresszus 1899. szeptember hó 13-17. napjain tartatik meg Budapesten a nemzeti múzeum és országház termeiben. A megnyitó ülésre József főherczeg védnök, több miniszter és számos előkelőség megígerte a megjelenést. A tagdíjakat eddig befizetett egyének összes száma 454, köztök 62 külföldi, az utóbbiak között legfőképpen vannak Francia- és Olaszországból, de képviselve van Európa minden nagyobb állama, azonkívül az amerikai Egyesült Államok is. Párisban, Firenzében és Berlinben külön bizottságok működnek. A szakosztályok munkálataikkal nagyjában elkészültek, a bejelentett előadások száma eddig 55, különösen az orvosi szakosztályban sok hírneves külföldi tudós jelentkezett előadól. A kongresszus alkalmából szétosztás végett több bécses irodalmi mű jelenik meg, köztük a bizottság kiadásában mintegy 40 nevezetesebb magyar gyermekvédő intézet monográfiája magyar és francia nyelven, az igazságügyminiszterium kiadásában a javító intézetek terjedelmes ismertetése, Budapest főváros jelentése árvaházairól, Tuzsai Ötön kiadásában a gyermekórházak s más hasonló közegészségügyi intézetek részletes leírása s mintegy 15 apróbb ismertető füzet. A bizottságnak közel 100 árvaház és jótékony egyesület küldött be nyomatot, vagy írott ismertető leírást s a miniszteriumok kérsére eddig külföldről részben igen terjedelmes csomag érkezett a gyermekvédelem ügyére vonatkozólag, melyeket a bizottság a kongresszus után az orsz. pedagógiai muzeumnak enged át. A kiállítás, mely a városligeti iparsarnokban lesz, 150 kiállító van, köztük 38 külföldi, részben feltűnő érdekes tárgyakkal, a felállítás munkája már megkezdődött. A bizottság gondoskodott a kongresszus alatt megjelenő napilapról, napbiztosokról, gyorsírókról, jelvényekről s egyes kedvezményekről. A tagok számára 12-én este a Royal szállóban ismerkedő este lesz s 17-én délután a kereskedelmi miniszterium, továbbá a tengeri és folyamhajózási társulat támogatásával külön kirándulás lesz Vácra a siketnémák intézetébe, Zebegénybe a szünidei gyermektelepre. Visegrádra s onnan külön hajóval Budapestre, mely kiránduláson a tagok összesen 50 kr-ért vehetnek részt. A czirkuszcelei kirándulás munkálatai folyamatban vannak, több oldalról kedvezményeket nyertünk. A kongresszus tartama alatt 30 nevezetesebb fővárosi intézet meglátogatása van tervben s a külföldiek kaulazolására eddig 20 idegen nyelveket értő szakférfiu és nő vállalkozott, 16-án délután lesz az 1828-ban Brunsvik Teréz grófnő által alapított „angyalok” helyén állított emléktábla-leleplezés. Az előkészítő bizottság eddigi kiadása 2.827 frt, a pénztárhoz jelenleg 5.368 frt 49 kr van, mely összeg a kongresszus megtartását biztosítja, a nagy és előreláthatólag igen értékes napló kiadására pedig a közoktatásiügyi és belügyi miniszteriumoktól kértünk külön segítyt, hogy azt minden tag és minden nagyobb közönytyárt díj nélkül megkaphassa. A kongresszus rendezésére február óta fennálló iroda eddig közel 60.000 nyomtatványt s körlevelet küldött szét s ügydarabjainak száma 1628. A kongresszus tagdíja 5 forint, mely összeg Szabó József pénztárnoknál IX. Lónyay u. 9. fizetendő le, a többi részletekre nézve az iroda (József-körút 43.) ad felvilágosításokat.

Iskolai értesítés.

A szekelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolában az 1899-1900. iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 1, 2 és 4-én tartanak meg.

A beiratásokhoz a tanuló szülője vagy megbízottja kíséretében jelenhetik meg az igazgatóság előtt s a következő okmányokat tartozik magával hozni: a) a megelőző évről nyert iskolai bizonyítványt, b) keresztlevelet; c) ujraköltési igazolványt.

A főreáliskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik kilencz évesek multak s az elemi iskola negyedik osztályát jó eredménnyel végezték. Olyanok is felvétetnek, a kik ilyen bizonyítvánnyal nem bírnak, csak ez esetben felvételizni gálaton kell igazolniuk, hogy a megkívántó előkészítéssel bírnak. A többi osztályokba azok vétetnek fel, akik a reáliskola megelőző osztályát legutóbb is elégséges eredménnyel végezték.

Azok, akik gimnáziumból polgáriskolából, vagy esetleg katonai reáliskolából akarnak átlépni, szintén felvételi vizsgálatot tartoznak tenni, de csak azokból a tárgyakból, melyeket az elhagyott intézetben vagy egyáltalában nem tanultak, vagy nem oly terjedelemben, mint azt a reáliskolában tanították.

A felvételi vizsgálatok, valamint a javító vizsgálatok f. évi augusztus 30. és 31-én tartatnak meg. A felvételi vizsgálat díja 10 frt míg ellenben a javító vizsgálatok díjmentesek.

Az évi tandíj 18 frt, mely két esetleg négy részletben is fizethető. Indokolt esetekben a jó előmeneteli és magaviseletű tanulókat fele, esetleg az egész tandíj fizetése alól is felmentheti az igazgatóság. Akik e kedvezményvel élni akarnak, az intézet igazgatójához czimzett s a legujabb keletű szegénység bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat a beiratáskor nyújtás be.

A beiratási díjak 4 frt 80 kr esetleg 5 frt 80 kr. Ez alól felmentés nincs.

Az intézettel kapcsolatosan egy 65 tanulóra berendezett internátus is van, melyben a tanulók felügyeletet és teljes ellátást kapnak. Az internátusi díj 300 frt, mely félévi részletekben előre fizetendő.

Ugy az internátust, valamint a főreáliskolát illetőleg az érdeklőlő és tájékozódni ohajtó szülőknek készséggel nyújt felvilágosítást az igazgatóság.

Szeredai élet.

A hét eszenációja.

A természet hosszas álmából felébredt. A szép tavasz, a kellemes nyár ismét itt, zenéik a posták. Az ibolya, szegfű, rózsák virul s elhúlnak mosolyog az utcán.....

Br... elég!... Mert hát mindez s még sok ezer más el nem mondott frazis mind azt akarja jelenteni hogy szép időnk van. S szép időről beszélni, miközben a zuhogó zápor olykor jégdarabokkal tarkítja nyakunkba zudul s nagy esőddé, ha a gyengében comvertált épületeket el nem sodorja csak a posták tudnak. Mi fizetünk s az ősi felöltők előkötnek a sifonherlő s megkezdik szerepüket augusztus elején vagy úgy lehet még el sem végezték. S a nyári posták sutha dohbatják zongoronyait a nyári nap sugaráról s legfeljebb azzal vigasztalhatják magukat, hogy jó lesz jövőre is. Képzelem mily kibábn lehet ön édes szerkesztő ur, a sok beérkezett nyári verselmény miatt, melyeket hidegtől vaczogó fogakkal olvas át. Valóságos hűlélti tépelődés, lemondjon-e a napsugárról, mely legutóbb a posztában derült vagy lemondjon a versekről?

Vagy igaz, ön elutazott a napsugárhoz s nem mondott le a versekről sem. Ön a legholdogabb ember. De ön, mit tettek ön? A választ majálisról, az oltáregylet majálisról, no meg első sorban a lezajlott jogász majálisról, vulgo egyetemi estély, kell írnom s meg egyre a régi attribútóikkal dolgozom. Pedig mily szépen mutatja a patika barometere az állandó szép időt már hetek óta s mily mosolygón hirdeti a posta plébániája, hogy száraz idő lesz.....

Denique esik az eső s hűleg van. A régi téli farsangi chablon s hiába kiáltoz a nyájas olvasó: — Valami újat, sajátosságot a nyári mulatságokról! A sajátos természet ez idén nyomtalanul vész el az ömlő zápor zajában. Mert tessék elhinni, egyelőnt minden a régi, a jogász ifjuság nem változik, miként nem változik a természetben semmi. Csak az emberek mások. Az előtt a Samuk, Miskák, Lajk, Jókák, Pisták, ma a Gézák, Gyulák, Ernák, Árpádok, Laciék rendezik, a faj, a jelleg ugyanaz marad. Mikor úgy végig tekintünk megőrzödeltek szemekkel a termen, ugyanaz a kép tárul szemünk elé, mint tavaly, meg azelőtt, meg régen. A frakkos ifju rendező seladonok, a nyájas leereszkedő notabiltások, a mosolygó mumák, a vidám öde leányserg, csak hogy a kik ma notabiltások, namák, azok valaha rendezők, s hóhő lánykák voltak. Hja, de az régen volt s elmúlik minden!

Sokkal élénkebb volt a város szombaton, mint rendezésen vagy talán csak nekem tetszett úgy, mikor a fel s alá futkosó jogászokat látam lázas tövénységgel hordva össze mindent a Csillagba a mi az estély ezéjára szükséges. A fáradság nem is veszett kárba. Oly nagy s fényes publikum mint ez egyetemi estélyre, régen gyűlt össze a rendező báli terebren. Kilencz órakor meg érkeztek a védnökök közül Mikó Bálint főispán, Gyárfás László törvényészi elnök s Baktsi Gáspár közigyűző, kiket a közönség éljenzéssel, a zene tussal fogadott s ekkor rázendítette Csikay bandája az első valczert. S vajon kibem nem poszdál föl a vér, a mikor Csikay húzza s ki nem perdál tánczra, ha van benne egy kis eleven erő. S ő húzza is szívtel lélekkel az ő kedves eszki közönségének s a mint ő fáradsáttalan volt gyönyörű tórtárcziban s pattogós csárdásában, az ifjuság sem fogyott ki soha az újraköltől.

S a souper! Minden estélynek, bálnak koronája, oly kedélyesen, oly kevéssé felt el mintha nem is nyilvános mulatságon, hanem szűkörről lesotelen jouron lettünk volna. A szép magyar hallgatóság, a remek kurucznoták tárogatón, Csikay specialitása s a végén a másfél óráig tartó souper-csárdás úgy gyűlt tartották az egész közönséget, hogy keves kivétellel csupán 5 óra tájban kerelkedett fel s akkor is bizonyára nem a lányok s fiatalok unozolására. S a bucsuzás: a viszontlátásra holnap Zsugódon!

Másnap tartotta Csikay (Hyri bandája hangversenyét a szögödi fürdőn, amely a Jámhori társulat előadását leszorította. Sokat nem kell róla beszélnem. Ismerjük őt mindannyian. Ha a folyton szakadó zápor daczra mégis oly nagy s a válogatott hallgatóság verődött össze a fürdőn, az bizonyosan nagyobb dícséret rá mint száz poetának zengő hymnusa. Az egyetemi estélyről átrököldött jó kedv itt is oly derült hangulatot idézett elő, hogy egy egy ropogós csárdásra a hiatalóság a roppantul szűk helyen tánczra perdelőt a járta miutha Isten tudja mióta nem tánczolt volna. S még reggeli 3 órakor is szólott a zene s még akkor is egy kisebb szűkebb körű vig kedélyes társaság oly nehezen eresztette el, hogy a megerőszakolt vonaton folytassa körútját Kovászra felé.

Nem tudom, meddig fog a két nap történetéről zengeni a fáma, de a mig zeng, ahány mindig benne lesz az egyetemi hallgatók dícsérete, a kiknek ez a két bufejtő nap köszönhető.

Az egyetemi estélyen megjelent hölgyek névsora a következő: Oszl. Barthold (Hárosz), László Sándorné, Csada István, Dévény Sándorné (Budapest), Elthes Jánosné, Ágha Zsigmondné, Ferenczy Lajosné, Gál Józsefné, Gézsi Elek, Jászák Jánosné, Kőrös Antalné, Kozma Dénesné, László Géza, Nagy Annáné, Papp Domokosné, Pál Géza, Pócsy Antalné, Pócsy Györgyné, Rongfeld Erzsébet, Sponner Mircséné, Szatmáry Elek, lányok: Bakóczy Erzsébet, Bartha Ilonka, Beikly Klára, Czihi Mária, Csorogly Katalin, Dévény Emília, Elthes Margit, Ferenczy Irénke, Gál Irén, Gézsi Rózsika, Jakab János, Kőrös Ilonka, Kozma Viktória és Irma, Nagy Mircsika, Papp Mária, Pál Gizella, Pócsy Annamária, Rongfeld Julián, Sándor Gizella, Sándor Mária, Szatmáry Sárika és Olga, Tordai Vidorka.

S még jóla Istennek, nincs vége a szeredel életnek. Nagy előkészületek folytak a vadász majálisra mely ha jól tudom e hó 15-én és az öltöztetett hangversenyre, amely meg valószínűleg e hó 23-án fog megtartani a szögödi fürdőn. Szóval jólélek. Csak az Isten aljon a jó kedv mellé egy kis jó időt is...

KÜLÖNFELÉK

Petőfi ünnepélye Kászonykabalvai fürdőn. Petőfi Sándor halálának 50 éves évfordulója alkalmából a segesvári esatitérien, hol a költő elcsétt 1849 évi július 31-én országos emlékünnepély s ezen kívül hazánk nagyobb városainban emlékünnepélyek rendezéséről értesülvén, az itt fürdőző kis számu közönség Embery Árpád tanár indítványára egy hangu lelkesedéssel elhatározta, hogy a maga részéről is emlékünnepélyt rendez, s a nap emlékének maraundolbó megörökítése céljából egy ezüst serleget hozat, mely a következő felirattal viselt:

Petőfi Sándor emlékének, Kászonyfürdő közönsége 1899 július 31.

Elhatározta továbbá azt, hogy márvány táblát helyez el a főkút körüli rotunda homlokzatán az évfordulóra emlékeztető felirattal s egy uttal elnevezi ezen áldásos forrást „Petőfi forrás-nak“.

Ezen emléktárgyak beszerezési költségeire gyűjtést rendezett, melynek eredménye összesen 47 frt. 50 kr. mely összegből az emlékszerleg megrendeltetvén, arra 36 frt. 67 kr. fordított.

A márvány tábla felállítására a megrendelés, felirat bevéssé és beállítását miatt hosszabb időt igényelvén, ennek a jövő 1900 évre való szakaszerű elkészítését és beállítását Harmath Ödön Szekelyudvarhelyi szakiskolai tanár, Tamás Albert és Embery Árpád főgimnaziumi tanárok vállalták magukra.

Az idei emlékünnepély megfelelő műsorról közebed megtartásával a fürdőn időző közönség jelentetében s a szomszéd községekből felvonult szekelyek részvétele mellett folyt le a következő sorrendben:

Delelőtt 11 órakor a fürdő zenekara a Rákoczi indulóval a hídfőnél gyülekezőt zendített. Innen a közönség a fürdőház feletti tágas táncsterembe vonult. A zenekar a „Járjatok be minden—minden földet“ cz. darabot játszotta. Erre a közönség a szöveget énekelte el zenekísérettel. Ezután dr. Balogh Vendel ügyvéd ünnepi megnyitót tartott, vázolta röviden az ünnepély célját, jelentőségét, néhány vonással ismerteti a nagy költő egyéniségét s öhajítását fejezi ki, hogy az ünnepély évről évre a fürdőző közönség által megtartassék. Ezután Dávid Ilonka k. a. szavalta el Petőfi „Két ország ölekezése“ cz. költeményét elismerésre méltó kedvességgel, melyért a hallgató közönség tapsokkal ültette ki.

A zenekarnak közbe eső játéka után Vegh Mátyas fogarasi polgári felső keresk. isk. igazgató lépett az emelvényre s kiváló művészetével s rendkívüli hatályal szavalta Tóth Kálmán „Előre“ cz. költeményét.

A zene újabb játéka után a közönség a feldiszített sötatérien terített asztalok mellé vonult a közebedre, melynek folyamán volt tartandó az ünnepély jelentőségét kiemelő, Petőfi Sándort méltató ünnepi díszbeszéd az emlékszerleg kiültirése mellett.

A fürdő közönség nagy része, az ünnepélyre felvonult vidékiek, számosan voltak részt a közebeden.

Mély eszben és általános gyelen közt állott fel Embery Árpád szekelyudvarhelyi

r. k. főgimn. tanár s megragadva az emlékserleget egy művésziileg összeállított magas röptü valóban szép szónoki műben zengte el a szabadság és szerelem nagy dalokának, jó Petőfi emléket.

A majdnem fél órát tartott remek szónoklatot a közönség kitörő lelkesedéssel fogadta s a serleget kiültirte szónokot élve, üdvözölte.

Az ebéd további folyamán Tamás Albert szintén szekelyudvarhelyi r. k. főgimn. tanár a segesvári Petőfi ünnepély országos jellegét ismerteti

Este tanézmulatság est tűzijáték fejezte be az ünnepélyt.

Végül a rendező bizottság által kiállított és alá irt ezen jegyzőkönyvvel kapcsolatosan, a serleget átadták Malnási Kristóf ez idő szerinti fürdői intéző urnak megörökítés végett s kifejezést adtak annak, miszerint a serleg a minden időben itt tartozkó fürdő igazgatóság őrizete alatt áll s ha valaha a mitől Isten óvjon e fürdő megszűnik fürdő lenni, vagy ha a Petőfi emlék ünnepélyt a közönség nem tartana meg, azon esetben a serleg mint Petőfi relikvia a sepsi-szent-györgyi Szekely Nemzeti muzeum tulajdonába fog jutni.

Karácsony Márton a marosvásárhelyi főgimn. derék igazgatója és minden ízben kiváló főpap, Marosvásárhelyi plébánosnak választottat meg. Gratulálunk, ugy az új plébánosnak, mint a marosvásárhelyieknek.

Az erdélyi püspök Bándi Vazul esik somlyói főgimnaziumi — főnevelő-intézeti — és Karácsony József tanítóképző intézeti igazgatókat szemézői ünnekkökö-nevezte ki. Fogadják őszinté üdvözlésükkel.

E Kovács Gyula meghalt. Thália legjelesebb, leghivatottabb papja, esedői Kovács Gyula nincs többé. Meghalt! A segesvári ünnepén kapott hárszurás végzetessé vált hazánk legnagyobb Shakespeare-színházára, a Jules Lyrikusra nézve. Mikor a fejérgyhazi esztamezőn elhangzott remek szavallata, és ő összerogyott, nem mertünk arra a csapásra gondolni, hogy ő meghal. És ime most, a mitől felve-félünk, a mire gondolni sem mertünk, az bekövetkezett: e hó 2-án este fél nyolc órakor elszállott nagy lelke meghalt... Nincs többé... Sirassuk meg őt, mert halálában hazánk veszteségét siratjuk meg... A drága halottat Segesvárról Kolozsvárra szállították s a ravatalt a nemzeti színház udvarán állították fel, mely valóságos bucsu helyre változott át. A ravatalt a koszorú halmozza borította, melyek az ország minden részéből oly nagy számban érkeztek hogy ezekkel a színház egész udvara megtelt. Temetése oly impozáns volt, milyent Kolozsvár még talán soha nem látott: a gyászban osztozott egész Magyarország, mert E. Kovács Gyula egészben a magyar nemzeté volt.

Eljegyzés. Mohay Ádám gyulafejvári vasuti tisztviselő eljegyezte Gözay Laura kisasszonyt, Gözay Árpád gyógyszerész nővérét.

Kalicza Károly akadémiai festőművész a székes fővárosból városunkba érkezett s a Szeivárh Rezső ur lakásán rendezte be műtermét. Kalicza ur egy kitűnő arcképfestő a kinek e téren már szép neve van s a ki az arcképeket vagy természet után vagy az elhaltakat fénykép után készíti, el még pedig élethűen. Azoknak tehát, kiknek olaj festésű kitűnő arcképre van szükségük, ajánljuk a művész urat és azt, hogy az itteni műtermet látogassák meg, mert nem fognak csalódni.

Az aratás akadályai. A szegény szántóvető gazda fáradságos munkájával a reménység és esüggedés mindig karöltve jár. Ha látja hogy kedvező időjárás mellett a földbe tett mag kikel és jól fejlődik, reménységgel tekint a jövő elébe, de vannak ismét kritikus idők, melyek vagy a felvödést megakasztják, vagy a már betakarításra váró termést veszélyeztetik, mikor ismét a földnek ígérkező napokat a borús séjtelmek váltják föl. Ez utóbbiakról nem ment jelenleg is gazdaközönségünk, melyet az ideit sokat ígérő gabona termés a legjobb reménységgel kecsegtetett. A rendkívüli viharok és jégveszélytől megmegekült, dús szemmel megáldott gabona már augusztus-elsőnapjaiban sarló alá kerülvén, az óta alig tellik el nap hogy itt-ott pürül záporok meg ne akadályozzák a munka haladását. Ott amak a mezőn szanaszét a learatott kalonnyák a nélkül, hogy megszáritani és fedél alá hordani lehetne, s ez a rész is, az aratatlan rész pedig a lábán néz a pusztulás elébe, ha

csak a gondviselés az időjárás abnormitásán hamar időn belül nem változtat.

A hazai munkások érdekeiben a földmívelési minster újabb intézkedéseket vett tervbe. Elkészített ugyanis egy törvénytervezetet, melyel a cseplő- és munkás-vállalkozók, továbbá a gazdasági segéd munkások jogviszonyait szándékozott rendezni. Valamint az 1898. évi 11-ik törvények 777. §-ában nyert felhatalmazás folytán a gazdasági munkás közvetítés szabályozására egy rendelet tervet állított össze s mindkettőt a vármegyék alispánjainak tanulmányozás és netáni észrevételeik meg tetele végett szétküldötte.

Tűz. A múlt hó végén Csik-Szt-Miklós-son éjjeli 3 órakor tüzet fogott Balogh Elek fából épült és szalmával fűdött csúra s a benne volt állatokkal s gazdasági felszerelésekkel együtt odaégett. De a veszélyes elem nem állott meg itt. Csakhamar tovább terjedt s mint egy 5-6 épület esett áldozatul. A esendőrségnek feltűnt a gymnus eset s: kutatta annak okát, míg végre megállapítani vélte, hogy az épületet magt Balogh Ignác gyújtotta fel, mivel rózsoga, csekély értékű viskója 1000 frtra volt biztosítva. A dolog azonban a gymnusnál maradt, mert semmi bizonyítékot sem tudtak Balog ellen produkálni.

Nagy hős lehet Maté Vitos, Csik-Vascsésréshon, mert hát nagy bátorság is kellett ahhoz, hogy Balázs Jánosét, mikor az a közős kutra ment vért, egy karóval megtámadja s üfűl kezdje. Mikor pedig az a karót megragadta s el nem engedte, hajánál fogva körülbelül 16 méter távolságra voncolta, minek következtében a nő oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy sokáig kellend utána nyomni az agyat. Tettes a cselekmény elkövetését a esendőrség előtt beismerő, de okát nem adta.

Egy anarchista az anarchisták ellen. Egy furfangos csajóra hívta fel figyelmét a belgiumi államrendőrség a más európai államok rendőr hatóságainak. Egy magát orosz származásúnak és anarchistának való állítólag Jakabeviz János nevű egyén ugyanis Európa fővárosait bejárva magán állásu egyénekhez fordul s pénzübeli jutalmak kikötése mellett arra kíván vállalkozni, hogy az anarchisták által feljelöltek, vagy államok ellen tervezett merényleteket felvegy, és ezt politikai elvtársai ellen magán hősökből teszi. Több anarchista közül valamí **Csankobillo, Perot** és **Gerefray** nevű anarchistákat emleget, kik az általa leleplezni ajánlott összekövésben résztsek, de az egészben csak csalkái szándék látszik. Az alacsony termű, zsidó típusú, barna szakállu és szemű rövid lábú és orcsipetűtől hordozó egyén egyes városokban a kétes híű női társaságokat is megszokta látogatni, s azt állítja, hogy egyik vagy másik rendőrség által ügynöki minőségben is volt alkalmazva.

Hangverseny Tusnádfürdőn. A tusnádi fürdőigazgatóság a vendégek szives közreműködésével a fürdővilágításal javára e hó 8-án kedden este 8 órakor táncszal egybekötött hangversenyt rendezett, melynek műsora a következő volt: 1. Nyitány. Dula Miklós népzenekeara által Tell Vilmos operából. 2. A lengyel anya. Tóth Kálmántól, szavalja: Lengyel József ur. 3. Rhapszodia hungrois par F. Liszt, előadják zongorán négykézre: Kelemen Lajosné urnő és Varró Berta k. a. 4. Koldus asszony, irta: Szász Károly, szavalja: H. Papp Antalné urnő. 5. Romincz, irta: Kelemen Lajosné urnő, énekl: Lám Anna k. a. zongorán kíséri a szerző. 6. Magyar népdalok. Dula Miklós népzenekeara kísérete mellett zongorán előadja: Bogdán Andor ur. 7. „O csak te szeress“ kettős dal irta: Kelemen Lajosné urnő, énekl: Lám Anna k. a. és Dr. Bardecz Gyula ur, zongorán kíséri a szerző. 8. Carneval Rossé, előadják zongorán: Varró Berta k. a., fuvolán, Herczog Hans ur. 9. Német és Román dalok, énekl: Perheller Józsefné urnő, zongorán kíséri: Prager Zsigmond ur. Ugyancaak a e hét végére tervezti egy fővárosi előkelő művészekből — köztük a Perotti az operaház tagja — álló társaság is hangversenyt, melyre színtén igen nagy érdeklődésel néz a fürdőközönség.

Felülfizetés a Báthory-emlék javára. A Csik-karcsfalván, 1899. július 9-én tartott nyári tánczvizgalom alkalmával felfűlítették: 1. Mihály Ferencz Szárhegy 60kr, Antal Gergely Csik-Dánfalva, Bara János Csik-szenttamás, Ferenczy Sándor 50-50 Ert, Kényőy Géza 1 frt, Portig Róza 50 kr, Dasebek Ferencz 50 kr, Id. Troháu József 50 kr, Troháu Kálmán 20 kr, Hapkó Antal 50 kr, Kovács Elek 10 kr, Sájosy Albert, Lakatos Kálmán, Kórday Géza, Abon József, Fazakas Gáspár, Agoston József, Lehnér Antal 50-50 kr, Benedek Ödön 1 frt, Gádró Mátyas 50 kr, Gádró Mihály, 20 kr, Gégő István 50 kr, Lakács Vilmos 1 frt, Dasebek Sándor 50 kr, Dajbukát Gerő 40 kr, Rosenfeld Dávid 1 frt 50 kr, Herzberg Károly 1 frt 50 kr, Pócsy József 50 kr, Mátya Vilma 20 kr, Boriszk Márton, ifj. Antal János, Sárosi Dénes 50-50 kr, Schütz János 20 kr, Bogádi Károly

50 kr, Id. Miklós Lajos 20 kr, Német Antal 50 kr, Antal Albert 50 kr, Gádró József 20 kr, Gádró Ignác 20 kr, Miklós István 20 kr, Lakács József 1 frt, Tompos Mátyas 1 frt, Ferenczy István 1 frt. Jegyekből 66 frt. 50 kr. Összesen 90 frt 50 kr. Költségek mint mint kiadás 66 frt 50 kr. marad tisztá jövedelem 24 frt.

Ócska fémanyagok! A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a budapesti és északi főműhelyi szertárában a folyó év második felében összegyűllő és nélkülözhetővé váló különböző ócska fém anyagokat értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából a a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési hivatalában f. évf augusztus hó 25-én déli 12 órakor nyilvános árverést tart.

Tüzifa. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a marosvásárhelyi kir. ítéltábla, kir. törvényszék, járásbírószág és kir. ügyészség hivatalos, illetve foghaz helyiségeinek fűtésére az 1900 évre összesen 1019 köbm. tűzifa szállításának biztosítása tárgyában f. évf szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor a helyi kir. tábla elnöki irodájában nyilvános árlejtés tartatik.

Arlejtés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a kolozsvári posta és távirata igazgatósági kerületben évenként mintegy 140-150 métermassa távirtdaszalag, távirtdajlirap, postai szállítólevél, regyes kezelési nyomtatvány és hulladékppir selejteztetik ki. A ki a selejtpapirokat megvenni óhajtván, zárt irásbeli ajánlatát 20 frt bantépenzzel együtt folyó év augusztus 20-áig adja be.

Ruszcukban kiállítás. Ruszcukban iparkiallítás rendezése vétegett tervbe. Miután értesülés szerint ezen vállalat anyagi nehézségekkel küzd és létre jövelele igen bizonytalan, a hazai iparvállalatok jól teszik ha ezen kiállításban való részvételtől saját érdekében tartozkódnak.

Erdőegés. Szentmárton a Csekefalva község határában fekvő erdőeg, melyet a csikmegyei erdőipar vt. bir kihasználás végett, egy helyen tüzet fogott s körülbelül 5 hold terjedelemben leégett. Az erdő fái biztosítva voltak. A esendőrség magával az eseménynel megelégedre nem levén, kutatta annak okát, míg kiderítette, hogy a részvevőtársaságnál alkalmazott 19 munkás ebéd főzés végett az erdőben tüzet raktak s azt kioltatlanul ott hagyván, terjedt tovább. A esendőrség az esetet illetékes helyre feljelentette.

Dühöngő béke van most az egész világon, csak nem réghen ilt együtt a haágai békekonferencia a hol a nagyhatalmak szóval ugyan nagyon erősködtek a béke mellett mikor aztán tettre került volna a sor, még azt sem tették meg, hogy kötelezzék magukat egyideig a hadseregnek tovább nem fejlesztésére! A béke konferencia véget ért és Belgiumban forradalmi mozgalom indult meg, Spanyolország követte a jó példát, Olaszországban pozfozkodnak a képviselők, meggyórnorozák egymást, hogy Fejlinándot detronizálták! Mián szerb exkirllyra kétszer is rá-löttek! Majd még-oda jutunk, hogy imáiba szövi az emberiség — csak a békétől mentis meg minket Uram Isten! — a háborút majd elvegezzük magunk! Mindezekről bővebben és érdekesebben, mint egy napilár keretében lehet, írásban és képbén értekezni a legjobb illusztrált heti lap, a Képes Családi lapok, Kiadóhivatala (Budapest VI. Szondy u. 11.).

Veszett eb garandálkodása. Közöledből adtuk hírt arról, hogy Madaras községben egy veszett kutya több gyermekeknek sérüléseket ejtet, kikből a budapesti Pasteur intézetbe kellett szállítani; s mást is egy újabb hasonló sajnós esetről fűtünk tudomást, mely Madfalva, Rákóc és Göröcsfalva községeiben a múlt hó utolsó napjaiban fordult elő: Egy kóbor dühödt el hásgoika be egy és ugyasán nap mevezett községeket s Madfalván Tamás Lucsiát, Császár Erzsébetet, Rákocson Máté Juliat, Silló Rózát és Ágnes, Vad Józsefet, Göröcsfalván Székes Linát eszabte meg, kik orvosi gyógykezelés alá vetettek, s csak esek eszomoru esetek után sikerült göröcsfalvi Szebes Bartának a garáda veszett ebet agyon venni.

Vadászok! Egy kitűnő, egyszínű fajviala, mely teljesen idomított van és vizen-százaron egyaránt gyönyörűen „dolgozik“, kétsége fajára val, ugyanitt, egy egészen új rendszerű, jól-beölt „Tusli pluma“ (toltkönyvű vadászfényer) két csőrű lincaszter 16-os dámsztróvú azonnál eljádó. Czím, e lap kiadóhivatalában tudható meg.

Vinba.falt. Gyergyó-alfalvi. András Sándornak Baszonnevű 7 éves fia, két apja lovainak az agarmezőn való frésésével bíztott meg, múlt hó 24-én egy kisebb ún. társaságban alfalvi Dobai János malom-gátja alatti mély vinba für-

deni akarván, alig hogy a vízbe lépett, szomjai alá bukott, s mire a molnár neje Dobay Jánosné az 5 éves fia, mint fürdő társ bízottára a helyszínre megjelent, a fia a vízbe halva volt s csak az ártetlen hullát emelhetette ki hullám sírjából.

Véres veresedés. Galacsi István gyimesbüki lakos nem akarta Galacsi Demeternak megengedni, hogy a község határában fekvő legelőjén marháit áthajtas, miért Galacsi István neki támadt Demeternak s egy karóval egy föbe ütötte, hogy a karó eltörött. Ezzel azonban nem elégedett meg, hanem tovább ragadta ellenfelét, hogy kiáltani ne tudjon, keresztül dobta a korláson s egy fejével egy megütötte bal karját, hogy az kettő törött. Tettes a cselekmény elkövetését a csandórok előtt beismerte.

Furfangos tolvajok. A múlt hó végén két nő állít be ifj. Antal János csikmadarai lakoshoz azzal, hogy cserelevesek magyar veretű 10 s 20 filléresket s koronákat ugyanolyan értékű oxtrák veretével s ők 10%-ot fogtak neki értele fizetni. A jámbor székely nemmi kálváriát nem látott ezen kívánságán. Elvitték körülbelül 140 forint értékű váltópénzt s hozzá fogtak a kisveretűkhez. Csak akkor jött meg, mikor elhúzóztak után észrevette, hogy bankár foglalatossága közben a nők kezébe alig hanem hozzá ragadt egy csomó pénz, mert 22 forint hiányzott. Rögtön jelentést tett a csandóroknak, kik a tetteseket — kik ezen mesterséget rendszeresen üzük letartottatták 2 hónapja földről való házról nő személyében büntetésükkel egy Matejka Ferencz nevű emberrel együtt.

A villám áldozata. Csikszentkirályi Balázs János két társával július 25-én a „Kis romlás” nevű határ részben széná csinálásnál foglalkozván, egy hirtelen támadt vihar elől a csűrbe és közel lévő fák alá menekültek. Vihar közben Balázs János a fa alul kiállván, egy villám által lecsapott és azonnal meghalt.

Egy veszett kutya garázdalkodása. A közelebbi napokban egy kóborló eb, melynek tulajdonsága kipuhatolható nem volt, Madaras községbe vetődvén 5 gyermek, nevezetesen a 7 éves Bálint Jánoson, Bálint Verón, Borók Katalinon, a 11 éves Kedves Ágostonon és a 12 éves Bálint Jánoson súlyos sebeket ejtett. A dühödtt ebet a sértések után sikerült agyonverni; a sérült gyermekek pedig azonnal Budapestre a Pasteur intézetbe szállítottak gyógykezelés végett.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR

A gyárilap tervekbevetett fejlesztése.

Sok szó esett az ország gyárilapjának külföldben pedig a székelyföld gyárilapjának pangásáról sőt visszaeséséről. Mert míg az ország felső részének virágzó gyárilapja van, a székelyföld gyárilapja egyre fogy, s ez nemcsak az újkeletiek sorsa, de oly régi gyárilap is be kellett szüntetni szemet mint a Bükkszádi (alapított 1763.) üveggyár. Ha valamely gyár kedvezőbb viszonyok között léteget, annak is száz meg száz akadály áll fejlődése előtt, s a nagyobb országos akció nélkül alig is remélhető hogy a bajon segíteni lehessen, mert az akadályok legnagyobb részben csak állami támogatással hártathatók el.

Igy gondolkodik az iparügyi kormány is, mely egy közelebbi rendeletben ahként intézkedett, hogy a gyárilap viszonyairól részletes felvilágosítást kapjon, mielő megismervén a veszedelmeket, általános következtetést vonjon az eddigi törekvések eredményéről és tervet készítsen, melylyel jövőre remélhetőleg a gyárilapnak lendület adható. Az erről szóló rendelet már szét küldötték a hazai kereskedelmi és iparkamarákhoz, a melyek közszéggel szilnek a nagy jelentőségű közgazdasági akcióban a kereskedelmiügyi miniszternek segítségére. Mert meg vannak győződve, hogy ez az a gyakorlati irány, melynek átvétele eredményei lesznek. A székely kereskedelmi és iparkamara is széles körű intézkedéseket tett a tárgyban, felhíván tanácsosait és a kerületében lévő gyárokat, hogy a miniszternek segítségére legyenek. Azon helyzetben vagyunk, hogy a megkeresést, melyből az ügy és ismertetést melege sugárzik egész terjedelmében közölhetjük. A felhívás így szól:

A hazai gyárilap fejlesztése érdekében megfellelő és sikeres kiállást nyújtó intézkedések csak úgy lehetők, ha gyárilapunk jelenlegi fejlettségét fokozni részletes és megbízható adatok állanak az iparügyi kormányzat rendelkezésére; vagyis, ha a gyárilap vállalatok érdekeltsége számbevétel a jelenlegi közgazdasági viszonyokkal beállított pangás és visszaesés okait azokról becsülmélő ön magának, s ugyanazt a gyárilap segélyezésére és megmentésére hivatali iparügyi kormányzatnak is tudomására hozza.

Az iparügyi kormány a maga részéről szintén nem zárkózik el attól, hogy gyökeres átalakításokba kezdjen, s mint az ipar óre hozzájáruljon a győzegek erősítéséhez.

E végből elrekettenek látja az időt arra, hogy a kereskedelmi és iparkamarák valamint a közvetlen érdekeltek közreműködésével a gyárilapra vonatkozó adatok birtokába jussón.

Ezen adatok kizárólag csak iparfejlesztési célokra vagyis maguknak az iparosoknak érdekében és javára fognak értékesítettai.

Azaz nézve, hogy a kérdéses adatok nem csak fognak a már említett kivül esetleg adóztatási, vagy más célokra is felhasználhatni, teljes biztosítékot nyújthat első sorban az a körülmény, hogy az egész felvétel az iparügyi-letről szóló 1898. évi XXVIII. törvénycaikk alapján fog végrehajtani, a melynek 30 §-a kimondja hogy az iparfelügyelők által (s a felvétel közpénz és mennyiben nem tartozának az iparfelügyelők sorába, az említett törvény 11 §-a alapján az iparfelügyelők helyettesítve fognak eljárni) gyűjtött adatok más, mint az iparörvények s az erre vonatkozó rendeletek végrehajtásának céljaira vagy iparstatistikai célokra, fel nem használhatók.

De eltekintve ettől, a szükséges intézkedéseket már is megtették a kereskedelmiügyi miniszter ur minden irányban arra nézve, hogy közpénz kivül másoknak az adatokba betekintésük ne legyen. Tehát attól nem kell tartani, hogy hemondott adatokról akár a felvétel, akár a feldolgozás során, vagy később illetéktelenek tudomást nyernének.

Gondja lesz továbbá ő méltóságának arra is, hogy a mennyiben az eredmények közlésele kívánatosnak és szükségesnek mutatkoznak, ez olyformán történjék, hogy a nyilvánosságra hozandó adatokból valamely vállalat egyéni viszonyaira következtetni ne lehessen.

Ezen felvétellel a legáltalabbról nem kíván tehát a miniszter ur az érdekeltek üzleti titkaiba behatolni s azért a gyárosokhoz csak oly kérdések fognak intézteni, illetve oly adatok bemondása fog tőlük kívánatni, a melyek általán üzleti érdekeik bármiféle kocszkázása nélkül megadhatók.

Felkérjük ennél fogva t. czimet, hogy a szóban lévő rendkívüli fontosságú és a gyárilap céljait is a legteljesebb mértékben szolgáló munkálát végrehajtásához a kívánt adatokat bizalommal rendelkezésére bocsátani sziveskedjék. A mennyiben az idő és körülmények engedik, kamaránk titkára személyesen is megfogja ez ügyben látogatni a gyáros urakat.

Hogy t. czim előre is tájékozva legyen arról hogy miféle kérdések merülnek fel az adagyűjtésnél, illetőleg mily adatokat fognak kívánni az iparügyi kormány kiküldöttel, a felvétellel használandó alapkérdőívekből egy példányt időzárunk. Hangsúlyoznunk kell azonban ismételteln is, hogy a kérdőívek csak tájékoztatóan szolgáljanak és ezeket kitölteni nem szükséges mert az egyes iparágaknak megfelelő részletes kérdőívek kitöltését a helyszínre kiküldendő miniszteri szakközvegek fogják végezni, a kik jövevényekről idejekorán értesítést küldenek a t. czimhez.

Felkérjük ismételteln is, hogy gyárilapunk jól felfogott érdekében ne terheltesék a kívánt adatokat annak idején kiszolgáltatni.

A székely föld viszonyai minden tekintetben csak támogatással javulhatnak. Nekünk áll tehát első sorban érdekünkben hogy a támogatást minden esetre megnyerjük, illetve bajaink leplezetlen feltárásával annak útját egyengressük.

A magunk részéről ismételteln is ajánljuk az ügyet az érdekeltek figyelmébe, mert mint a kamara mondja az érdekelteknek áll első sorban érdekében hogy a kinalkozó támogatást minden esetre megnyerjük.

Hazaftas tisztelettel!

KIADÓ LAFTULAJDONOS: GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Értesítés

A csikszerepai ker. betegsegélyző pénztár tagjaihoz.

A csikszerepai kerületi betegsegélyző pénztár folyó évi augusztus hó 6-dikára hirdett közgyűlést a közgyűlést kiküldött csekély számban való megjelenése miatt nem tarthatván meg, 1896. augusztus hó 13-dik napjának d. e. 10 órájára a csikszerepai városban nagy termébe új közgyűlést hívunk egybe, mit azzal a megjegyzéssel hozunk az érdekeltek tudomására, hogy az új közgyűlésen a megjelentek a számra való tekintet nélkül a tárgysorozatba felvett tárgyak felett végérvényesen határozni fognak.

Csik-Szereda, 1899. aug hó 6-án. A kerületi betegsegélyző pénztár igazgatója: Lakatos Mihály, Darvas Béla, titkár. elnök.

Sz. 3873-899.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegye gyergyói járásához tartozó 3800 lelket számláló Gyó-Szárhegy nagy községben a község jegyzői állás elhalálózás folytán megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen évi 600 forint fizetéssel és 200 forint lakbér illetményenvel, irodai és utazási általánnyal, valamint a magán munkálatokért járó díjazással javadalmazott jegyzői állást elnyerni ohajtják, s erre az 1883. évi I. t. cikk. 6-ik §-ában előirt képzettséggel bírnak, hogy az oklevéllel, születési és honossági, továbbá az eddigi szolgálatot igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványait hozzám f. évi augusztus hó 28-ig bezárólag adják be.

Gy.-Szentmiklóson. 1899. jul. 31-én.

Nagy Tamás, főszolgabíró

674. szám 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közbirre teszi, hogy a csikszerepai kir. járásbírósnak 1898 évi V. 489/2. sz. végzése folytán Papp Sándor ügyvéd által képviselt Farkas László és társai felperesek részére Rosenfeld Dávid cs. szerepai lakósa alperes ellen 145 forint 35 kr. követelés s jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 325 fortra becsült ingóságokra a csikszerepai kir. járásbírósnak 1899. évi V. 489/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén. 39 forint 66 kr. tőke, ennek 1898. sept. 3-tól járó 8% kamata 2 forint költség hátrálék annak az alap és felfoglaltatott követelés erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Rosenfeld Dávid csikszerepai lakásán leendő megtartása határidővel 1899. évi augusztus hó 24-én napján délután 1 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt házi bitorok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívom mindazokat, kik az előverezendő ingóságok vételárától a végrehajtató követelését megelőző kielégítéses jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák mert különben csak a vételár fölélegére fognak utaltatni.

Kelt Csik-Szeredán, 1899. évi július hó 18-án napján.

Keresztes Gyula, kir. bírósági végrehajtó.

745. vb. szám. 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirre teszi, hogy a csikszerepai kir. törvényszék 1898. évi 2669. számú végzése következtében dr. Kánya János ügyvéd által képviselt Rosenfeld Márton javára Gergő István ellen 113 forint 50 kr. s jár. erejéig 1899 évi június hó 19-én tognatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 370 fortra becsült lovak, hám és szekerekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a csikszerepai kir. bíróság 1899. évi V. 371/2. számú végzése folytán 113 forint 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1899 évi márcz. hó 12 napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 34 forint 76 krban bíróság már megállapított költségek erejéig, Gergő István csikszerepai lakásán leendő eszközölésére 1899. évi augusztus hó 28-ik napjának délutáni 10 órája határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozó oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1888. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le és felfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csik-Szeredán, 1899. július 30-án.

Keresztes Gyula, kir. bír. végrehajtó.

429 szám. 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közbirre teszi, hogy a csikszerepai kir. bíróság 1898. évi V. 321/3 számú végzése folytán dr. Mohár László ügyvéd által képviselt Balázs Sándor kasson-impéri lakos felperes részére Angelenku Györgyné csikszerepai alperes ellen 18 forint 65 kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 305 fortra becsült ingóságokra a csikszerepai kir. járásbírósnak 1898 évi V. 321/3 sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felfoglaltatott követelés erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Cs. S. ereda város háza előtt leendő megtartása határidővel 1899 évi augusztus hó 24-én napján délután 3 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt kocsi és szán a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívom mindazokat, kik az előverezendő ingóságok vételárától a végrehajtató követelését megelőző kielégítéses jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az Árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölélegére fognak utaltatni.

Kelt Csik-Szeredán, 1899. július hó 18-án.

Keresztes Gyula, kir. bír. végrehajtó.

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Sz. 3666-899.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegye gyergyói járásához tartozó 4600 lelket számláló Gyergyó-Remete nagyközségben a jegyzői állás üresedésébe jövén, annak betöltésére nézve ezennel pályázatot nyitok a felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, s erre az 1883. évi I. sz. illetve az 1886. évi XXII. t. cz. illető szakaszaiban előirt képenitással bírnak, hogy kellően felszerelt pályázati folyamodványait folyó 1899 évi augusztus hó 20-ig bezárólag hozzám adják be.

A jegyző javadalmazása évi 560 forint készpénz fizetés, 40 forint évi lakbér illetmény, vagy természetben kiszolgáltatóndó irodai általány: hivatalos utazásoknál a járás területén 2 forint, a járáson kívül 3 forint napi és fuvarilletmény, ezeken kívül magán munkálatokért a szabály rendeltileg megállapított díjak.

Gy.-Szent-Miklóson, 1899. évi július hó 18-án.

Nagy Tamás, főszolgabíró.

VERESS SÁNDOR dr., megyei tisztiorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme Csik-Szeredában

Nagy Ferencz dr. házban.

Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2-3-ig. Fogorvosi és fogművészi rendelő idő naponta délelőtt 9-12-ig.

Tusnád on egy igen szép fekvésű

teljes berendezéssel együtt eladó. Bővebbet dr. Kertész Miksa aradi ügyvédnél.